

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

доц. Гусєв С. О.

« 30 » серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

Культура усного наукового мовлення

підготовки доктора філософії

галузі знань 03 Гуманітарні науки

спеціальності 032 Історія та археологія

Освітньо-наукової програми Історія та археологія

Інститут, факультет Історичний факультет

Вінниця – 2021 рік

Робоча програма «Культура усного наукового мовлення» для здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 032 Історія та археологія

Мова навчання українська

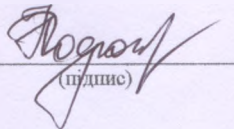
«27» серпня 2021 р. 12 с.

РОЗРОБНИКИ: Іваницька Н. Л., професор кафедри української мови, доктор філологічних наук, професор.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови

Протокол від «27» серпня 2021 р. № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

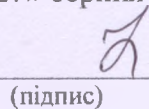
Н. Ю. Родюк

«27» серпня 2021 р.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха.

Протокол від «27» серпня 2021 р. № 1

Голова НМК

(підпис)

Н. І. Кухар

«27» серпня 2021р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Вибіркова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено навчальним планом	Спеціальність 032 Історія та археологія Освітньо-наукова програма Історія та археологія	РІК ПІДГОТОВКИ	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		СЕМЕСТР	
		1-й	1-й
		ЛЕКЦІЇ	
		10 годин	4 годин
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		20 годин	6 годин
		ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ	
		- годин	- годин
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ	
		- годин	- годин
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
		60 годин	80 годин
		ВИД КОНТРОЛЮ:	
		залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних -2 самостійної роботи студента 1-</i>	Ступінь вищої освіти доктор філософії		

ПРИТМІТКА:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи % становить:
 для денної форми навчання -33% до 67%
 для заочної форми навчання -11% до 89%

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. **Мета:** поглиблення й систематизація лінгвістичних знань та розвиток навиків й умінь користуватися державною мовою в її усному варіанті у сфері наукової діяльності.

2.2. Завдання:

- 1) показати, що рідна мова є надійним засобом повноцінної реалізації наукових знань, професійної та культурної самореалізації особистості;
- 2) довести, що усно мовний варіант наукової мови має свої особливості й закономірності;
- 3) з'ясувати особливості усного варіанта української наукової мови.

Компетентності

2.2.1. Загальні компетентності:

- здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності;
- здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

2.2.2. Фахові компетентності:

- здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;
 - здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань;
 - здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
 - здатність до ведення ділової комунікації усно і письмово.
- Програмні результати навчання:
- використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні;
 - ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
 - організовувати процес свого навчання й самоосвіти;

- співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо;
- використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Теоретико-методологічні основи культури усного наукового мовлення

ТЕМА 1. Методологічні орієнтири навчальної дисципліни «Культура усного наукового мовлення»

Напрями та об'єкти вивчення. Мета, предмет вивчення, Культура усного наукового мовлення як наука. Система термінів курсу. Динаміка та відносність одиниць вивчення курсу.

ТЕМА 2. Культура усної наукової комунікації і алгоритм вивчення курсу

Культура усної наукової комунікації. Алгоритм вивчення курсу. Важливість курсу «Культура усного наукового мовлення» у підготовці фахівця. Практична орієнтація курсу.

Розділ 2. Усні виступи, доповіді

Тема 1. Культура публічного виголошення доповіді, виступу

Особливості підготовки й виголошення наукового виступу. Наукова доповідь: специфіка виголошення.

Тема 2. Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці

Наукова дискусія. Правила ведення дискусії. Історія полеміки як методу. Сучасна полеміка. Особливості мовлення під час дискусії.

Тема 3. Комп'ютерна презентація наукового виступу

Особливості створення комп'ютерної презентації до виступу. Програми для організації онлайн виступу. Дистанційний виступ: проблеми, питання, методи організації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІНД	С.Р.		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІНД	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1 Теоретико-методологічні основи культури усного наукового мовлення												
Тема 1. Методологічні орієнтири навчальної дисципліни	18	2	4			12	18		2			16

«Культура усного наукового мовлення»											
Тема 2. Культура усної наукової комунікації і алгоритм вивчення курсу	18	2	4			12	18	2			16
Разом за розділом 1	36	4	8			24	36	2	2		32
РОЗДІЛ 2 Усні виступи, доповіді											
Тема 1. Культура публічного виголошення доповіді, виступу	18	2	4			12	18		2		16
Тема 2. Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці	18	2	4			12	18	2			16
Тема 3. Комп'ютерна презентація наукового виступу.	18	2	4			12	18		2		16
Разом за розділом 2	54	6	12			36	56	2	6		48
УСЬОГО ГОДИН	90	10	20			60	90	4	6		80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Українська усна наукова мова як комунікативний феномен	2	2
2.	Особливості культури усної наукової мови	2	
3.	Тенденції сучасної лінгвістики в контексті культури усної наукової мови	2	

4.	Лексикографічна компетенція як показник мовної культури майбутнього фахівця	2	
5.	Структурно-сміслові компоненти наукових одиниць вивчення курсу	2	
6.	Поняття-словоназви – терміни курсу	2	
7.	Предметно-логічна структура усного наукового виступу	2	2
8.	Мовні звороти організації наукової парадигми в усномовному представленні наукового виступу	2	
9.	Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, повідомлення, виступу	2	
10.	Дотримання правильності, смислової точності, логічної послідовності, інформаційної насиченості у виступі	2	2
Усього годин		20	6

6. Теми лабораторних занять
Не передбачено навчальним планом

7. Теми індивідуальних занять
Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Норми українського усного мовлення. Дотримання орфоепічних та акцентуаційних норм як найголовніший вияву компетентності	10	20
2.	Індивідуальні особливості мовлення, їх вплив на загальне сприйняття інформації	10	20
3.	Історія полеміки: зародження, розвиток, перспективи	10	20
4.	Структура наукового публічного виступу (на прикладах, створених здобувачами)	10	10
5.	Вправи та техніки покращення усного мовлення	10	5
6.	Комп'ютеризація освітнього процесу	10	5
Усього годин		60	80

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Методи та технології навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання.

Пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу навчального матеріалу, частково-пошуковий (евристичний) метод, дослідницький метод.

Словесні методи: лекція, навчальна дискусія, співбесіда.

Наочні методи: ілюстрування, демонстрування, комп'ютерна презентація.

Робота з навчально-методичною літературою, науковими джерелами і електронними ресурсами: конспектування, тезування, анотування, рецензування.

Відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні.

Методи організації самостійної роботи: індивідуальних і творчих завдань.

Інтерактивні та активізації навчання, з використанням новітніх мультимедійних та комп'ютерних технологій: мозковий штурм.

При викладанні навчальної дисципліни використовуються різноманітні технології навчання: проблемні лекції, заняття-дискусії

Самостійна робота полягає в опрацюванні теоретичного матеріалу, підготовці до практичних занять, пошуку необхідної інформації, підборі та огляді літературних джерел за заданою тематикою.

11. Критерії та методи оцінювання

Поточний контроль, модульний контроль, тестування, усне опитування, виступи з повідомленнями в ролі співлекторів.

Методи підсумкового оцінювання: усний залік.

На підсумковий контроль - залік – рішенням кафедри відводиться 20 балів.

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача вищої освіти
--	---------------------	---

<p>A 90-100 балів ВІДМІННО</p>	<p>Здобувач вищої освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності.</p> <p>Здобувач вищої освіти проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання.</p> <p>Здобувач вищої освіти спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення.</p> <p>Здобувач вищої освіти проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>
<p>B 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ</p>	<p>Здобувач вищої освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні.</p> <p>Здобувач вищої освіти володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань здобувач вищої освіти спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь.</p> <p>Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>
<p>C 75-79 балів ДОБРЕ</p>	<p>Здобувач вищої освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях.</p> <p>Здобувач вищої освіти усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком.</p> <p>Здобувач вищої освіти спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.</p>	<p>ДОСТАТНИЙ</p>
<p>D 60-79 балів ДОБРЕ</p>	<p>Здобувач вищої освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність здобувачів вищої освіти є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.</p>	<p>ЗАДОВІЛЬНИЙ</p>

Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач вищої освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Fx 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач вищої освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНО
F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Здобувач вищої освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

ДЛЯ ЗАЛІКУ

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА										Підсумковий контроль (залік)	Загальна кількість балів
РОЗДІЛ 1 – 20 балів				РОЗДІЛ 2 – 60 балів							
T1		T2		T3		T4		T5			
Ард.	СР.	Ард.	СР.	Ард.	СР.	Ард.	СР.	Ард.	СР.		
5	5	5	5	10	10	10	10	10	10	20	100

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		Залік
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	Fx	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ

1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОBOB'ЯЗKOBИМ ПОВTOРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ
------	---	---

13. Методичне забезпечення

1. Автореферати дисертацій на здобуття ступеня кандидата філологічних і педагогічних наук
2. Наукові статті в журналах і збірниках наукових праць
3. Тексти в наукових публікаціях для редагування
4. Електронні презентації наукових виступів.

14. Рекомендована література

Основна

1. Бабич Н. Культура фахового мовлення. Навч. посіб. Чернівці: Книги – XXI, 2005. 572 с.
2. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ : КММ, 2019. 208 с.
3. Горошкіна О. М., Шутова Л. І. Науковий текст: особливості мови та стилю : навч.-метод. посіб. для аспірантів. Київ: Світанок, 2017. 138 с.
4. Колоїз Ж. В. Українська наукова мова : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2017. 135 с.
5. Мацько Л. І. Культура української фахової мови: навч. посіб. Київ : Академія, 2007. 360 с.
6. Мацько Л., Денискіна Г. Українська наукова мова (теорія і практика). Тернопіль: Підручники і посібники, 2011. 272 с.
7. Основи культури наукового мовлення : навч.-метод. посіб. Київ : НАДУ, 2017. 80 с.
8. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю. Київ, 2016. 220 с.
9. Семенов О. Культура наукової української мови: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
10. Ткачук О. В., Наконечна Л. Б. Сучасне українське наукове мовлення: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2018. 160 с.

Додаткова

1. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики: монографія. Львів: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 281 с.
2. Білоус М., Сербенська О., Екологія українського слова. Практичний словник-довідник. 2-е вид. Львів, 2015. 88 с.
3. Бутенко Н. Комунікативна майстерність викладача: Навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2010. 336 с.
4. Домрачева І. Р. Основи мовленнєвої діяльності: навчальний посібник / І. Р. Домрачева, І. О. Аксьонова. – Вінниця, 2019. – 101 с.

5. Жайворонок В. Українська мова в професійній діяльності: Навч. посіб. Київ: Вища шк., 2006. 431 с.
6. Корнілов М., Білодід О. Культура нашої мови. *Пульсари*. 2002. № 1. С. 53–55.
7. Мацько Л. Формування мовної культури. *Педагогічна газета*. 2002. № 8-9. С. 12–18
8. Романченко А. П. Елітарна мовна особистість у просторі наукового дискурсу: комунікативні аспекти : монографія / А. П. Романченко. – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2019. – 541 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://library.uipa.edu.ua/poslygy/naukovtsiam-fakhivtsiam/naukovtsiam/akademichna-dobrochesnist.html>
2. http://www.iir.edu.ua/education/academic_integrity/
3. <https://naqa.gov.ua/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/>
4. <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/quality/wp-content/uploads/sites/25/2019/09/recomendatsii.pdf>
5. <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
6. <http://chak-chy-pravylno-my-hovorymo.wikidot.com/>
7. <http://kultura-movy.wikidot.com/>
8. <http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>
9. <http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007/>
10. <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>
11. <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>
12. <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>